

Maahanmuuttajat

Mies istuu yksinäistä päivää keittiössään. Mietti, että vähiin ovat käyneet elämän ilot tällä iällä. Ei ole vuosiin ollut toista ihmistä, jolle puhua. Polttopuut tuli haettua jo aamulla eikä ulos viitsi turhan takia mennä käpsehtimään, kun pakkanenkin taas kiristyi. Onneksi on tullut syksystä saakka syötettyä linnuille siemeniä, pähkinöitä ja talia. Siivekkäitä on soma seurailta ikkunan läpi kahvikupin äärestä. Äkkiä mies huomaa linnun, jota ei ole ennen nähnytäkään. Tai siis ei ole nähnyt täällä kertaakaan niiden seitsemän vuosikymmenen aikana, jotka hän on täällä asunut. Pitää oikein hakea lintukirja kammarin hyllyltä ja tarkistaa, vaikka hän jo tietääkin, että kyllä se on se. Silmäkulma pyrkii väkisinkin kostumaan, ja ukko herkistyy tarinoimaan ääneen tarkoittaen sanansa linnulle.

– Terve valkiaselkä! Eipäs ole teikäläistä näillä seuduilla ennen näkynyt. Vaan lapsena Pöskönmäellä opin tuntemaan sinun sukusi. Häärin ja kiertelin mielikseni päivät pitkät kodin ikkunasta näkyvän Lintumäen metsissä, välillä paimenessa joskus muuten vain. Kasvit, eläimet ja linnut kiinnostivat. Opin erottamaan toisistaan erilaiset tikatkin. Punapöksyjä käpytikkoja oli kaikkialla, mutta te valkiaselät viihdyitte niillä entisillä kaskimailla, jotka kasvoivat koivua, leppää ja haapaa. Voi niiden tuuhettuvien koivikoiden heleyttä keväisin! Lauhat, kastikat ja muut heinät sekä ruohot hyväilivät paljaita sääriä lempeämmin kuin havumetsien kovat ja piikikkäät varvikot. Ja ilma, jossa risteilivät ylitsepursuavat sirkutukset, vihellykset, rätiä ja luritukset, oli makeaa ja raskasta. Miten sen voisi koskaan unohtaa? Sellaisissa metsiköissä oli aina jokunen muita mahtavampi puu. Mummoni kertoi, että ne olivat metsän henkien lepyttämiseksi jätettyjä käen kukuntapuita. Pehmeiksi lahonneita, niin että niihin oli helppo tehdä koloja. Siellä käkien naapureina te valkiaselät asustelitte.

– Sieltäkö rajan takaa olet tänne vaeltanut? Taidat olla evakko niin kuin minäkin, mutta älä pelkää, en minä sinua hätyytä. Tiedän tarkkaan, ettei kukaan huvikseen tai aatteen vuoksi synnyinseuduiltaan lähde. Hätä pitää olla suuri tai elämän ehdoissa vakavia puutteita. Silloinkin kun itse perheeni mukana tulin, oli talvi ja paukkui pakkanen. Nälkä oli ja vilu, mutta meitä autettiin. Syö sinä nyt mahasi täyteen talia, että jaksat. Päiväkin kun on niin lyhyt.

Sakari Valtiala
20.4.2016

– Ajattelitkos täältä turvapaikkaa hakea? Sen saisit ihan taatusti. Mutta miten mahtaisi olla kotoutumisen – vai pitäisikö sinun tapauksessasi sanoa koloutumisen – ja perheen elättämisen laita? Löytyisikö täältä sinunlaisellesi sopivia tontteja? Et osaa raukka ollenkaan syödä havupuiden siemeniä niin kuin punapöksy, sinä kun tarvitset hyönteisiä ja niiden toukkia, jotka elävät lahoppuussa. Täällä meillä päin ei pitkiin aikoihin suvaittu lahoa ollenkaan. Nuorena tein metsätöitä ja sain kuunnella sitä vihapuhetta, jolla lehtipuita suomittiin. Ei ollut tasa-arvosta tietoa puukansan keskuudessa. Koivua nimiteltiin ”metsien valkoiseksi valheeksi”, vain havupuilla oli arvoa. Asenteet olivat suvaitsemattomia ja jyrkkiä: julistettiin, että lahoissa lehtipuissa sikiävät hyönteiset kaivelivat terveisiin havupuihinkin käytäviään, joiden kautta sienitaudit pääsivät raiskaamaan arvokkaita runkoja. Siksi lahoppu piti hävittää metsistä kokonaan ja kaikki elävätkin lehtipuut siinä sivussa varmuuden vuoksi. Järjestettiin oikein metsämarsseja, joissa varusmiehet ja vapaaehtoiset partiot kävivät vesakoitten kimppuun. Sellaista puhdasrotuisten havupuiden hyvinvointivaltiota tänne pitkään ja hartaasti rakennettiin.

– Mutta nyt on suvaitsevaisuus onneksi lisääntynyt. Ymmärretään, että erilaiset lajit luonnossa ovat rikkautta, korvaamatonta monimuotoisuutta. Sinä, valkiaselkä, olet erityisen toivottu maahanmuuttaja, koska olet hienoa ja harvinaista lajia, jonka pelkästä näkemisestä useimmat tšekäläiset ovat hyvillään ja ylpeitä. Puhumattakaan siitä, että asettuisit jonkun maille pysyväksi tulokkaaksi.

Vanhus kaataa itselleen lisää kahvia. Kädet tärisyvät liikutuksesta, kun hän nostaa kuppiaan tikalle, joka keikkuu talirenkaassa selkä maata kohti.

– Vaan ehkä olet luonteeltasi seikkailija, jonka kaipuu synnyinseuduille sittenkin lopulta voittaa. Siellä niitä riittää sinunlaisillesi sopivia metsiä, joista ihmiset eivät ehdi huolehtia. Ehkä valitset vapaaehtoisen paluulennon ennen kuin kevät koittaa. Minäkin tahtoisin nähdä Lintumäen vielä kerran tässä elämässä, mutta eihän minusta ole enää matkustamaan, joten vie sinä valkiaselkä terveiseni Karjalaan!